

N:o 23.

Redaktör: ADOLF LINDGREN.
Förläggare: HUSS & BEER.

Stockholm den 1 December 1883.

Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr.
Kvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre.

Årg. 3.

Franz M. Fridberg.

Efter Nord. Musiktidende.

Denne virtuös är född 1851 i Grosswardein i Ungern. Redan i hans späda barndom uppenbarade sig hos honom de otroligaste anlag för musik, så att det till och med var omöjligt att få honom i säng om aftnarna, när fadern, som sjelf var en framstående musiker, hade kvartett hemma hos sig. Under det man spelade roade sig denne med att gripa fel på strängarna, då den knapt tvååriga Franz började skrika och ropa: »Pappa, det var falskt!» Då han fyllt sitt tredje år begynte hans far gifva honom undervisning på violin. Det måste förfärdigas ett eget instrument för den lille eleven — det var knapt fjerdedelen så stort som en vanlig fiol —; men först sedan 20 sådana blifvit kasserade, lyckades man få en, som verkligen hade ren och vacker ton. Efter ett års förlopp hade den lille Franz kommit så långt, att han kunde spela »Carneval de Venise» af Ernst och liknande svåra stycken, med renhet och precision. Ernst och Lipinski, som begge voro intima vänner till hans fader, dolde ej sin ofantliga förvåning öfver en så oerhörd teknisk talang. I ett stort aftonsällskap, der den unge virtuosen lät höra sig, uttalade den förstnämde dessa ord: »Detta barn skall en gång afslöja för oss Paganinis underverk.»

Fem år gammal företog Franz med sin fader den första konsert-tournén genom Europa; hans omkring ett år äldre syster ackompanjerade honom på piano. Då på den tiden, särdeles i Ryssland och

Österrike-Ungern, det ej fanns så många jernvägar, måste det lilla sällskapet ofta nyttja slädar för att komma fram och befann sig ofta i verklig lifsfara. Så blefvo de en gång förföljda af en hop vargar och hade endast att tacka sin häst, hvilken dödsängesten förlånade vin-

att frysa i hjäl, kan man lätt tänka sig.

Då nu Fridberg senior samlat ett tillräckligt kapital, drog han sig tillbaka till Grosswardein, der han uteslutande sysselsatte sig med att gifva sin son en god uppfostran. Franz, som nu var 6 år gammal, blef ej allenast undervisad i musik, utan åtnjöt också en fullständig skolbildning. Men skollifvet ville alls icke smaka honom; och ej sällan föredrog han, i stället för att gå till skolan, att smyga sig bort till zigenarnes läger och musicera för dem, hvilkas afgud han var. Der stod han midt i lägret och spelade, medan de andra musikanterna med sina hustrur och barn dels sutto stilla på marken, andäktigt lyssnande, dels sprungo omkring, jublande af hänryckning. När så fadern straffade honom därför, blef han borta i flera dagar och ströfvade med zigenarne kring i landet, så att fadern slutligen såg sig nödsakad att sätta stopp för sådant, i det han sände den nu 10-åriga sonen till konservatoriet i Wien, som han lemnade efter att i 3 år ha studerat under Hellmesberger, då han derifrån medförde som första prisbelöning en silfvermedalj och en förträfflig italiensk violin.

Vid 16 års ålder anställdes han såsom förste violinist vid hofkapellet i Wien; men endast i några få år kunde hans

eldiga, allt tvång afskyende konstnärnatur bära de bojor, som ett sådant kall måste pålägga honom. I sitt 20:de år begynte han sitt reselif och öfverallt gjorde så väl hans karaktäristiska spel, som hans ofantliga teknik, den en berömd kritiker i Wien till och med kal-

Franz M. Fridberg.

gar, för att de kommo undan med lifvet. Ofta föllo de med sina slädar i djupa grafvar, som doldes af ett tunnt snötäcke, och i hvilka de måste tillbringa flera timmar innan en förbifarande hjälpte dem ur deras förskräckliga belägenhet. Att de vid sådana tillfällen ofta voro nära

lat »diabolisk», stort uppseende. Särdeles gäller detta om hans föredrag af Paganinis kompositioner, hvori han är specialist. Detta låter sig lätt förklaras deraf, att hans fader i sina yngre år mycket ofta hört Paganini, ja till och med en längre tid följt efter honom på hans resor och studerat hans spel, och den på detta sätt vunna erfarenheten sträfvade han sedan att så mycket som möjligt bibringa sin son. Såsom bekant föredrog Paganini sina kompositioner på helt annat sätt, än de sedan trycktes; och just detta spelsätt är det som Fridberg med sin faders hjälp tillegnat sig. Till slut kan också nämnas att Franz Liszt stått fadder till vår hjälte, hvilken sedan sitt förra besök här förlidet är ingått äktenskap med den honom då följaktiga, talangfulla pianisten Gertrud Meyer.

A. F. Lindblad som instrumentalkompositör.

Att inför en svensk Musiktidnings läsare framhålla hvad A. F. Lindblad varit, är och kommer att förblifva som representant för den enkla visan och sången inom vårt land, är så mycket mera öfverflödigt, som, då svensk tonkonst inom detta område kommer på tal (vare sig här hemma eller i utlandet) L:s namn nämnes främst. Icke desto mindre förekommer det nästan som om man med erkännande af denne store mans visor, hans poetiska »Drömmarne» eller romantiska »Om Vinterqväll», inclusive operetten »Frondörerne», ville begränsa hans betydelse som tonsättare; med ett ord, man tyckes för hans förtjenster inom vokalområdet alldeles glömma bort dem han eger äfven som instrumentalist. Har någon dödlig fått på sin lott det man kallar snille, så uppenbarar sig väl denna gudaskänk ej blott att ett håll af en persons verksamhet inom skön konst, utan yttrar sig sannolikt i allt hvad han företager sig. Lindblad var oneligen ett snille, och vi hedrade icke hans minne om vi blott och bart höllo oss till hans författareskap i det fack, som visserligen mest låg i öppen dag. Under hans långa lefnadsbana, och till och med under den sista perioden deraf, då de kroppsliga förmögenheterna alltmer försvagades, bibehöll han sina själskrafter oförminskade, sin skapande musikaliska ande lika spänstig och fruktbringande som förr, och det var icke allenast visor han på sistone skref, utan ock arbeten i större form, violinqvartetter, sonater m. m.

Afsigten med denna uppsats är nu att göra vår musikälskande, bildade allmänhet uppmärksam på den plats Lindblad i sin totalitet intager inom vår musikhistoria, icke blott som känd och erkänd sångkompositör. Vid bedömandet af hans instrumentalmusik må man då ihågkomma tvänne ting: tidpunkten under hvilken han skref sina först utgifna saker, och den orubbliga konsekvens i smak-

riktning som han alltigenom visar sig ega. Jemte Felix Mendelssohn utgånge ur den stränga Zeiterska skolan, bevarade Lindblad mer än sin studiekamrat och vän intrycket af det klassiska elementet inom tonkonsten, icke så att förstå som skulle Mendelssohn i den mest aflägsna grad ringakta detsamma. Den senare hade emellertid, som hvar man vet, redan lyssnat till och inom sig upptagit den gryende tyska romantiken med Carl Maria v. Weber som förnämste banérförare; på Lindblad som instrumentalförfattare blef under hela hans lifstid denna romantik utan märkbart inflytande. Hans symfonier och hans kammarmusik förete egendomligt, själfständigt innehåll, men i sträng klassisk form, och i allmänhet så litet modern snitt som möjligt.

Från trycket utgaf Lindblad på Schotts Söhne i Mainz förlag två Duos för Piano och Violin, op. 9 i G, op. 11 i D samt, emellan dem, en Trio op. 10 för Pianoforte, Violin och Viola, alla dessa verk i partitur, samt en Symfoni (i G) dess värre tryckt blott i orkesterstämmor. Om någon af violinduetterna härstädes någonsin blifvit offentligt spelad, har sig artikelförfattaren icke bekant; Trion uppfördes under stort bifall för en del år sedan på kvartettsalarerna i Vetenskapsakademiens lokal. Den är ett präktigt verk, som står der alldeles enstaka inom hela musiklitteraturen. Äfven duetterna, med sina här och der inströdda recitativsatser, imponera genom den känslighet och fina grazie som är L. så egen och äro mästerligt utarbetade. I G-dursduetten tilltalar må hända det skälmiska, innerliga Allegretto mest, i den i D det ystra Scherzot i Beethovenstil.

C-dur-Symfonien (op. 19) gafs i Leipziger Gewandhaus 1839. Schumann säger derom i sina skrifter:

»Kompositören är en svensk, och i dessa blad redan med utmärkelse omnämnd för sina sångkompositioner. Jag hade före hörandet gerna lärt känna hans verk. Deri finnes mycket arbete, plan och tanke, och mycket af de blygsamma företräden, hvaraf publiken icke vill veta. Kännarnes deltagande har utlänningen med sin symfoni säkerligen vunnit; att förvärfva sig publikens utan att afstå från allvaret i konsten, låter ned lycklig insigt lätt förena sig.» Detta erkännande af nyromantikern Schumann, som under denna tidpunkt »lefde och väfde» i Chopin, är betecknande, och gäller som rekommendation åt verket, om någon sådan ens behöfves. Första satsen till denna Symfoni finnes fyrhändigt arrangerad i en numera knappast åtkomlig samling af vokal- och instrumentalmusik benämnd »Nordmannaharpan», der äfven Edvard Brendlers symfonisats i F moll är till finnandes.

Utom dessa nu uppräknade instrumentalarbeten af Lindblad existera i manuskript, utom ännu en symfoni i D, tvänne Violinqvartetter, en i F och en i A, och hvaraf den förstnämnde antages blifva

publicerad genom »Musikaliska konstföreningen». Denna kvintett omarbetades och utfördes för nära 20 år sedan i De la Croix's sal på en af de kammarmusikaftnar som då egde rum med Wilhelmina Neruda i spetsen. Ett herrligt, djuptänt Adagio förekommer deri. Om A-durskvintetten har artikelförfattaren ingen annan notis, än att den blifvit privatim spelad redan 1829. Deremot förunnades mig nöjet att genom enskilda relationer få lära känna icke mindre än sju efterlemnade violinqvartetter af Lindblads hand, samt dessutom flere sonater för piano och violin, samt öfver hundra smärre stycken för piano solo. Kvartetterna äro af författaren själf fyrehändigt arrangerade, och så omsorgsfullt satta i partitur med varianter, att man kan bestämma sig för den ena eller andra läsararten. Enskilda satser förekomma i dubbel antal, liksom ville författaren åt åhöraren lemna valet fritt dem emellan. Tyvärr antecknade L. på senare tiden icke opustal, ej heller finnas data uppgifna angående hvarje verks födelseår. Vid en kommande samlad upplaga af dessa kompositioner, måste man hålla sig till enskilda, naturligtvis alldeles tillförlitliga meddelanden i detta hänseende. Pianostyckena äro en verld för sig, och skola, när de en gång blifvit offentliggjorda, väcka beundran. Lindblad förefaller här i sin tvåstämmiga sats som en modern Sebastian Bach.

Att för öfrigt tillåta sig något detaljeradt omdöme om något som ännu befinns sig i manuskript är, så frestande detta än kunde vara, måhända icke i sin ordning. Att i förväg förkunna hvad som i en stor mans musikaliska kvarlätenkap existerar, och göra vår allmänhet derpå uppmärksam var, som redan sagdt, ändamålet med denna uppsats. Mätte välmeningen icke illa upptagas.

L. N.

Positivspelarne i London. Medlidande utan föregående mycket noggrann undersökning är öfver hufvud taget ingenstädes sämre anbragt än i England och i all synnerhet i denna millionstad London. Här finnes sedan flere år tillbaka ett sällskap italienske positivspelare, som vandra från gata till gata samt hela dagen och halva natten låta sina instrument ljuda framför husen, således på en och samma gata ofta 8 till 10 gånger, till odräglig öronpina för åhörarne. Många klagomål hafva förnummits häröfver, men så ofta dessa blefvo af allvarigare slag, hette det alltid: missunnen dock ej dessa stackars italienska gossar och flickor deras surt förvärfvade inkomst. I synnerhet original-italienskorna med de pittoreska hufvudkläderna och tröjorna hade befolkningens sympatier, hvilket ock gjorde, att en hel koloni af dylika öronplågoandar slog sig ned här. Af en polisranskning i anledning af en stöld har det emellertid till alla medlidammes utomordentliga öfverraskning framgått för det första, att dessa stackars menniskor dagligen inkassera omkring ett pund sterl. pennyvis, vidare att flickorna med de vackra hufvudbonaderna ej äro några italienskor, utan engelska tjenstflickor, hvilka i dussintal lefva tillsammans med de italienske karlarne och af dem låta utkläda sig till landsmaninnor. Efter dessa upplysningar har medlidandet med de stackars af positivspelet pinade öronen tilltagit, under det medlidandet med positivspelarne är i aftagande. — Gifve Gud att vi kunde säga detsamma i Stockholm.

Franz Berwalds Estrella de Soria.

Klaverutdrag af komponisten.

Ät denna Musikaliska konstföreningens nyaste förlagsartikel vilja vi här egna en särskild uppsats, i likhet med hvad vi förut gjort åt Södermans messa. Det viktigaste musikförlaget i Sverige kan göra anspråk på en sådan uppmärksamhet, häst då detsamma bjuder på verk, hvilka såsom de nämnda äro hvar i sin art det märkligaste, svensk tonsättning någonsin frambragt.

Vi vilja dermed icke säga, att Berwalds Estrella är i alla afseenden den bästa opera vi ega. För nutidens raskt pulserande scenik förefaller hon onekligen på somliga ställen, med sina oupphörliga Da capos och täta rosaler, något gammalmodig, och måhända hade hon 1862 på Stora teatern gått mer än 5 gånger och hållit sig längre än blott mellan 9 och 28 april, i fall tonsättaren hade i den då redan 20 år gamla kompositionen kunnat besluta sig till en grundligare — vi vilja ej säga omarbetning, ty sjelfva arbetet är förträffligt — men blott helt enkelt strykning af vissa dramatiskt onödiga nummer, tröttande repriser eller föråldrade fraser. Sådana stycken som n:r 2, 4, 11 äro, om ock i sig rätt vackra, fullkomligt öfverflödiga för handlingen, och äfven quartetten n:r 27 fördröjer densamma onödigtvis samt borde ersättas af en ytterst kort recitativisk scen. Äfven i det öfriga kunna åtskilliga förkortningar lätt verkställas och detta, såsom nedan skall visas, till fromma för det helas njutbarhet, hvilken i alla fall dess värre är starkt äfventyrad genom den mer än lofligt fadda och banala texten, ett bedröfligt machverk af en produktiv österrikisk medelmätta, Otto Prechtler, hvilken emelertid visat sig kunna skapa bättre libretter (t. ex. Diana von Solanges). Men likafullt och trots dessa olägenheter står det fast, att ingen gifven svensk opera innehåller så mycken verklig, stortänkt och genialisk musik, som Berwalds Estrella de Soria.

I den bredt framrullande uvertyren väcka företrädesvis två tema uppmärksamhet, af hvilka det ena sedan finnes ingå i Estrellas stora aria n:r 8, det andra återkommer i Zulmas aria n:r 25 samt ytterligare vid operans slut. Härigenom antydes att konflikten gäller dessa båda kvinnor, af hvilka den senare lyckligt utgår med seger ur den förras svartsjuka mordförsök. Zulmas tema är sålunda till och med nästan ett ledmotiv, ehuru visserligen ej på det modernt wagnerska sättet.

Början af första akten skildrar lifligt och pikant — nästan à la Den stumma — ett castilianskt lägerlif med segerkör af soldater och saluanbud af utropare och försäljerskor. Det hela utvecklar sig dock ej med en Aubers snarfyndiga raskhet, utan med en Berwalds symfoniska bredd; huru mycket i sjelfva verket den rent musikaliska synpunkten för denne varit bestäm-

mande, synes af stället »Ja gläd dig tappra skara», hvilket B. låter inträda i moll — en mera rent musikalisk kontrast än trogen texttolkning. Efter en vacker men som sagdt öfverflödigt romans af en blomsterflicka, uppträder Estrellas tjänare Diego förklädd, för att utspeja hennes officiellt tillerkände älskare Salvaterra, hvilken nu emellertid förälskat sig i den fångna moriska furstinnan Zulma. Diegos parti är hållet i buffastil, allt igenom lifligt och lyckligt karakteriseradt, i alla händelser vida bättre än Sambranos, Estrellas föregifne och Salvaterras verkliga vän, en person som i texten skall vara på något osmakligt sätt komisk och därför i musiken blifvit fullkomligt färglös. I nästa n:r uppträder segerherren Salvaterra sjelf, som i trots af soldaternas jubelhelsing är svåra plågad af sina kärleksqual. Åhöraren tycker att dessa äro skäligen sentimentala och skyndar otålig igenom detta öfverflödiga, men i sig vackra och äkta Berwaldska larghetto till följande duo, som erbjuder större intresse. Zulma skänker sin besegrare ett skärp till tack för hans mildhet; derpå sjunga båda en vexelsång (andantino, en underbart originel melodi med sextaktig periodik och Berwalds egenomliga, rikt skiftande harmoni) samt förena sig slutligen i ett duettallegro, som mer än något annat styrker hvad ofvan sades om repriser och rosaler och förefaller som en gengångare från förra århundradet, med sina långdragna seqvenser af tersgångar, underminerade af en basso continuo. De älskande lemnas god tid att fråssa i sina känslor, men slutligen öfverraskas de dock af en äldre pretendent på Zulmas hand, moren Muza, som nu kräver sin utlovade frihet att få jämte Zulma återvända hem. Salvaterra tillstodjer detta, men Zulma kvarstannar frivilligt hos honom, hvaröfver Muzas svartsjuka vaknar. Denna trio innehåller stora musikaliska skönheter, särdeles i larghettot, som med sin motiviska seqvens nästan förefaller som en Händelsk oratoriesats; men den är åter väl uttänjd och saknar dramatisk kläm, åtminstone i Muzas parti, hvars svartsjuka musikaliskt förefaller allt för gemytlig i jämförelse med de vilda orden »Vid afgrundsandars här» etc. Tanken att vid slutet af allegro molto åter inrycka några takter af larghettot är lik Berwald, och skulle göra sig förträffligt — i en symfoni.

Här har nu textförfattaren inskjutit en scenförändring blott för att få presentera Estrella och låta henne befalla Sambrano att bortförva Zulma, hvarefter första dekorations återkommer å nya blott för finalens skull — en anordning som vitnar om textförfattarens barnsliga otyplighet i fråga om scenisk teknik. Men man glömmar här alldeles librettisten för tonsättaren, som i dessa nummer skapat verkliga praktstycken. Estrellas hela parti är oförläpligt, åtminstone får man gå tillbaka till den äldre operans väldigaste namn på lidelsefulla kvinnor, en Semiramis, Medea, Nattens drottning, Elvira, kanske ock Spohrs Kunigunda utan att

ändå lyckas hopsamla alla elementen till denna kolossala koloraturtyp, ty Berwald är nog sjelfständig för att alltid bevara en originalitet för sig sjelf. Och fullt utprägladt konsekvent är denna karakter äfven hållen: man jämföre blott vissa motiv i första arian med dem i operans tragiska slutscen, man jämföre triolerna i denna scen med dem i Estrellas andra, mera briljanta aria, man jämföre slutligen de suckande pauserna i båda ariornas första satser, äfvensom hela koloraturens art, då sången oupphörigt utmynnar i en fermat med nästan idel upplösta ackordvokaliser — ett sätt som är så egenomligt för Berwald, att det till och med urartar till ett manér, som stundom mera erinrar om violinlageolletter än om vokaltpassager (skulle möjligen B:s egenskap af violinvirtuos hafva förledt honom härtill, liksom fallet var med Spohr?). B:s mera utförda arior äro alltid afdelade i flere olika tempi och taktarter, med inblandande af recitativiska fraser. Harmoniseringen är mycket rik; modulationen går t. ex. i Estrellas första aria genom följande tonarter, oberäknadt det inledande recitativet: * d — g — c — f — Ess — b — gess — (Poco adagio) A — Fiss — A — E — A (Allegro non molto) — C (Allegro molto e con spirito) — G — C. Härvid äro ändå icke inberäknade talrika tillfälliga utvikningar samt en rörlig kromatik, som åstadkommer skenbara, högst öfverraskande modulationer, äfven härutinnan stundom liknande Spohrs, hvilken jämte Beethoven och Weber torde vara B:s förnämsta mönster, om än Meyerbeer och Verdi ej håller äro alldeles osynliga.

Första finalen är ett allt igenom förträffligt stycke af den bästa hållning, och der man ej vill önska bort någonting. De pregnanta allegromotiven aflösas för en stund af ett litet näpet, menuettartadt kanon (Poco adagio), men återupptagas af kören, som slutligen förenar sig i en ståtlig unison: »Framåt, låt trumman gå».

Andra akten inledes med en frisk och rätt originell jägarkör, hvarpå uppträda Sambrano och Zulma på väg till Salvaterras slott, der Zulma skall gömmas för Estrellas raseri å ena sidan och Muzas å den andra. Den senare är dem emelertid tätt i hälarne, och man beundrar sannerligen deras flegma, då de kunna i 122 takter hålla på att sjunga »Ej längre här vi dröja må», utan att komma ur fläcken. Nutiden har svårt att förstå en sådan total frånvaro af tanke på dramatisk rimlighet, men den var nog förr i verlden rätt vanlig — och är det kanske ännu hos somliga kompositörer. Denna duo kan desto hällre strykas, som dess musikaliska värde ej är stort. I sådant fall borde då akten börja med andante quasi allegretto strax före recitativet n:r 12, och den följande jägarkören tagas blott denna enda gång, men då i sin helhet. Så kommer n:r 13, hvars inled-

* Vi beteckna enl. vedertaget bruk moll med små, dur med stora bokstäver.

ning — Zulmas och Sambranos flykt undan Muza genom en, blott för den märkvärdigt väl orienterade Sambrano bekant, underjordisk gång — endast utgör förutsättningen för Muzas följande vredes-aria, hvilken i sin öfverdådigt passionerade prakt, framför alt i harmoni och orkestrering, med rätta af en aktad kritiker härstädes blifvit jämförd med Pizarros och Kaspers. Om tonsättaren förut tecknat Muza något för beskedlig, så godtgör han nu detta i fullt mått. Det är väl här icke fråga om en all besinning paralyserande affekt — sådan Mozart med bättre kännedom om det afrikanska blodet tecknat i Osmin —; men det är i stället en hämdlust med den hotfulla karakteren af fast beslut, det är en lidelse, förvandlad till vilja.

Scenförändring. En sal i konungens borg smyckas af unga flickor under en kör, flyktig, läcker och graciös, just sådan situationen kräver. Äfven Diegos följande aria är förträfflig, muntert målande hans pratsjuka och, liksom i första akten, med den lifliga melodien förlagd i orkestern, under det sångstämman är mera deklamatorisk. Härpå uppträder Estrella med sin andra och egentliga bravuraria, och denna är så formligen bländande och bedårande, att hvilka inkast man än skulle vara frestad göra i fråga om den ej fullt noggranna öfverensstämmelsen mellan ord och musik eller om den nog öfverlastade koloraturen, förblir man likväl stum af häpnad och berusning inför detta tonhaf af stormande väljud och blixtrande glans. Den italienska koloraturen — näml. i sina stora moment — får nu en gång icke bedömas efter modernt realistisk ståndpunkt. Näktergalen sjunger både sin sorg och sin glädje i fioriturer; han känner intet annat språk. Hvem skulle väl önska bort Nattens drottningens arior blott därför, att de äro öfverhopade med yttre granmlät? Nej, fastmer hör sjelfva denna granmlät till kostymen, med samma rätt som de glittrande silfverstjernorna på hennes svarta dräkt. — Det är sant, att Berwalds klandrade* koloraturmanér icke alltid är på sin plats; men här skulle vi icke vilja vara det förutan, ty det eger här hvad som utgör den enda rättsgrunden för all koloratur, nämligen förutsättningen af en känsla, så öfverströmmande att den ej kan tala, endast uttrycka sig i oartikulerade naturljud.

Efter ett par lyckade körer följer nu den undersköna och ofta sjungna kvar-tetten, hvarunder Estrella upptäcker det skärp Salvaterra fått af Zulma, hvilket ytterligare upptänder hennes svartsjuka och kommer henne att önska all framgång åt Muzas kraf, då denne — sedan först en pompös festballett blifvit uppförd inför konungen — plötsligt framträder till tronen och återfördrar den af Salvaterra bortförda Zulma. Konungen gillar hans anspråk och befäller Salvaterra att utlemna henne. Denne vägrar; Muza vill då nedstötta honom, men blir sjelf ned-

stött af Salvaterra, som derpå går sin väg utan att, besynnerligt nog, fasttagas eller förföljas, ehuru konungen helt naivt instämmer med de andra i utropet »Hvad fasansfulla brott, hvad grymhet utan mått!» Denna nya klumpighet af librettisten kastar ett skimmer af löje öfver hela finalen, som troligen af detta skäl förblir utan verkan, oaktadt musiken är mycket duktig.

I ersättning judder sista akten på idel musikaliska juveler, med undantag som sagdt af quartetten, som är dels svag, dels onödig. Estrella har å nyo utsändt sin spejare Diego, som förklädd midt under en liflig och glad folkscen sjunger en vacker ballad, tills han får sigte på Zulma, Salvaterra och Sambrano, hvilka uppstämman en tacksambethymm för väntad räddning, då de just ämna inskeppa sig och fara till annat land. Zulma, för ett ögonblick lemnad ensam, uttalar särskildt sitt hopp och jubel i en aria, hvars förtjusande poco allegro har snäflytke af någon gammal bourrée eller pavane från förra århundradet, hvarvid det för följdriktigheten i hennes musikaliska karaktersteckning ej är utan vikt, att äfven det kanon i första finalen med tycke af menuett, hvarom ofvan talats, först uppstämades af henne. Estrella öfverraskar nu och hotar henne i en duett, den B. sjelf lär ha ansett som operans bästa nummer och som verkligen är obeskrifligt glänsande, ehuru den efter vår tanke ej är aldeles fri från konventionalitet och i inre värde står efter operans slutnummer, der B. rent af höjer sig till en Glucks enkla och likväl alt förkrossande kraft. Visserligen är sjelfva början af finalen en godköpseffekt, der librettisten öfverträffat sig sjelf i pueriliteter: äska och blix, sju klockslag, väpnare på ett berg med höjd dolk öfver Zulma, hvilken i Salvaterras åsyn på slaget sju skall dödas, men räddas af Diego, som är nog beskedlig att ångra sig, hvarefter naturligtvis också ovädret genast ångrar sig. Men slutet är så mycket bättre tänkt. Det är samma situation som i Afrikanskan: den försmädda älskarinnan måste, kvarlemnad på stranden, åse huru älskaren far bort med hennes rival. Och nu släpper Estrella loss alla sitt hjertas helvetesqval öfver den tillintetgjorda häanden och rivalens triumf; hon manar afgrundens furste till sin hjälp, hon besvärjer stormen att stjelpa skeppet; afbruten af kören, som med bäfvan åser hennes paroxysm, låter hon dock intet hejda sig; hon rasar af och an på den diatoniska skalan, hon vrider sig i ängsliga molltoner, hon skriker i hysteriska synkoper högt uppe på tvåstrukna b, hon störtar sig i vådliga volter ned igen, blott för att slutligen å nyo klättra upp, steg för steg, tills tonstegens sista pinne tyges brista . . . Generalpaus — en dolkstöt — och kören infaller, largo, med antikt lugn: »Hon är ej mer». A. L.

Ett varningsord till blifvande sångerskor.

Man klagat i vår tid — säger en förf. i norska Figaro — mer och mer öfver den ärligen tilltagande mängden af operasångerskor utan engagement, af hvilka en stor del till sist kommer att lida nöd.

Vi må då först betrakta de motiv, som föra unga kvinnor hän till sång- och musikskolorna. Är det kärlek till konsten? Entusiasm för sjelfva saken? Af de fem och tjugu unga damer, hvilka jag träffade på i ett sådant institut, kan jag måhända om tre påstå, att det ofvan nämnda motivet drifvit dem dit. Dessa tre egde förutom en betydlig musikalisk begåfning också vetenskaplig och estetisk bildning i hög grad, något som synes mig oundgängligt för en konstens prestinna. Tre af tjugufem — ett sorgligt resultat.

De andra? Ja, en af dem lockades af sitt vackra yttre att försöka sin medelmåttiga talang på scenen; hon blef efter sitt förmenande icke rätt erkänd i hemmet. Hos henne var fäfangan driffjedern. Af en sådan dam hörde jag följande yttrande: »Upp på scenen skall jag, lika mycket hvar, skulle det också blifva på ett Café chantant.» Individer af denna art nå vanligtvis ett visst mål, hvilket dock ej har det minsta att beställa med konstens höjder. En och annan sjunker också på sin väg ned i dyn.

Men vidare. Vi komma nu till resten, och dessa utgöra flertalet. Här var det icke heller »gudagnistan» utan endast en »lyktgubbe», som lockade de förbländade ut på konstens väg eller rättare sagdt, på scenen. »Lyktgubben» hette guld. De ville och måste förtjena pengar, men ock, såsom de inbillade sig, lättare än kvinnor i allmänhet kunna. En operasångerskas gage — hvilken hoppets stjerna strålade ej här emot dem! Till detta mål stormade de nu löst, obekymrade om höger och venter, likasom med skyggappar för ögonen. »Dressyr, dressyr för scenen», det var deras lösen. Ingen tid fick förslösas på någonting annat. Pianolektioner? »Onyttigt arbete! Hvertill hade man då en musikinstruktör vid scenen?» Harmonilära? »Narraktigheter! Vi vilja icke komponera; det göra andra för oss.» Teoriklassen var då också prydd med en och annan, som efter ett halft års förlopp icke hade lärt att skriva noter en gång. — Italiensk lektion? Den ansågs för en rekreationstimme; det var så roligt att tala med de unga italienarne, som då fingo anledning att öka språkförrådet af lärjungarnes eget modersmål. »Hvad håller kören på att öfva nu?» frågade jag en gång en blifvande Norma. »Jag vet inte, det är skrifna stämmor, och det stäringen titel på dem.» — »Nå, frågade ni inte de andra?» — »De visste det heller icke», svarade hon gapande. Efter nästa köröfning frågade jag

* W. B. var på sin tid mycket orättvis mot Estrella de Soria

för ro skull ånyo. »Jag vet inte, och herre Gud hvad rör oss kören!» svarade hon otåligt.

Efter detta kan man ej förundra sig öfver, att man vid beivrande af talanguppvisningar måste suckande säga till sig sjelf: man märker ej ett spår af ande, det hela är bara dressyr. Icke dess mindre äro de unga konstnärinnorna särdeles seger vissa, och en hvar af dem tycker sig redan ha kontrakterna med de uppvisningen beivrande agenterna i sin ficka. Man applåderas ju så starkt och lifligt. De inbjudna unga vännerna göra sin skyldighet, de sända till och med blomsterbuketter upp på scenen. Ack om det alltid ville blifva så. Men dess värre försvinner den ena efter den andra af de solstrålar, som nu belysa deras framtids himmel. Man väntar från höst till höst på engagement och frågar till slut med ängslan spegeln för hvar dag om icke sorgen redan lagt sin skugga öfver ungdomsbehagen. Och så hör man ofta en tyst suck: »Herre Gud, jag börjar se 'passé' ut.» Derefter tager man fram sminkburken, som var bestämd för scenen, och man pröfvar vid dagsljus skönhetsmedlets verkningar. Det kunde ju möjligen en af dagarna visa sig en agent, och då får man ej för allt i världen se vissnad ut. Stackars lilla toka, dessa herrar känna sådana konstgrepp. De ha studerat dem på nära håll.

Ändtligen, ändtligen har man fått engagement på prof. På repertoaren prunkar förutom de i skolan inexercerade partierna också en hel del operor, af hvilka man har sjungit en eller annan aria. Listan ser så ståtlig ut. Men nu vill olyckan, att just en af de operor man knappast en gång genomögnat skall uppföras inom 8, högst 14 dagar. Då sitter den stackars fogeln i snaran. Man behöfde i skolan ett halft år för att inöfva ett parti. Hur annorlunda ställer sig ej saken nu. Nu har man blott några få dagars andrum, och hvad som är allra värst: man måste arbeta igenom allt, lära sig sitt parti sjelf. Det har man aldrig försökt förr. I skolan hette det alltid: »Öfva eder aldrig på egen hand, ni lägga er då bara till med en hop fel, som man sedan har besvär att befria er ifrån.» — Hjelp, Samiel! (Forts.)

Slummeraria. Vid uppförandet af Lohengrin på nationalteatern i Buda-Pest inträffade en gång en rätt lustig scen. Lohengrin (hr Gassi) sjöng i första akten om sin sändning, medan konungen (hr Ney) stirrade orörligt framför sig, sittande på sin tron. Lohengrin tyckte det vara besynnerligt, att konungen med stor likgiltighet syntes höra på hans berättelse, och man kan tänka sig hans förskräckelse, då han till sist upptäckte att kungen helt stilla slumrat i under sängen. Man fruktade för skandal, men efter Lohengrins sång följde lyckligtvis en kör, hvori deltagarne, kraftigt understödda af orkestern, ansträngde sina instrument med den framgång, att kungen vaknade och kunde åter igen aktivt ingripa i handlingens gång.

En magisk stämgaffel.

Ur Sv. Folketidning.

Det hade inpräglats hos oss genom tidningsläsning och resandes berättelser redan mycket tidigt, att Stockholmspubliken förstod sig mera på konst och älskade estetiska njutningar högre än någon annan allmänhet i detta land. Man trodde så i handsorten, tack vare ideliga uppreparanden och den öfverskattning, som alltid slösas på prisade ting, dem man ej studerat. I Stockholm är dess mantalsskrifna befolkningskonstförstånd och hängifvenhet för de glada vetenskaperna ett axiöm.

Det dröjde dock icke länge, förrän jag började tvifla på, att Stockholmarne verkligen voro de styfva estetikussar man sagt dem vara. Småningom kom jag genom delvis trägna teaterstudier underfund med, att kärleken till konst och omdöme i estetiska mål öfverhufvud taget hafva mindre andel i teaterbesöken än man gerna vill tro. Andra orsaker spela dervid stora roller. Åtminstone misstänker jag det skarpt, beträffande särskildt tjäcka könet.

För några år sedan hade Mindre teatern en lysande sejour. Lapp på luckan hvarje afton och applåder sådana, att taket hotade ramla in i Hammers bespottade lada. Man spelade ingenting annat än operetter, hvori dumhet och det ohöjdaste lättsinne i systerlig sänja täflade om att hänföra publiken. (Om »Corneilles klocker» undantages, prutas ingenting härpå.)

Men *hvilken* publik? Ahja . . . jag såg t. o. m. unga fruntimmer ur icke allenast de fashionablaste, utan de bästa familjer besöka dessa representationer.

Näväl, jag är alldeles ingen moralist, åtminstone ingen predikare. Jag skulle ej ha undrat på, om den senare kategorien gått dit en gång af — låt så vara — nyfikenhet. Men visiterna upprepades flere resor.

Samtidigt erbjöd Nya teaterns stora och vackra salong en sorglig syn. Ett par dussin på den präktiga parketten, få i logerna.

Det var, så vidt jag minnes rätt, sista året fru Stjernström egde denna teater. Hennes sträfvan för konstens höjande voro af uppriktigaste och ädlaste art; hon tillhörde antalet af dem, som bestå sig den i våra dagar så farliga tillgången af grundsatser. Hon vinglade aldrig hit och dit, ständigt dagtvingande med den stora massans allt mera lumpa smak. I likhet med en annan värderad direktis, fans på fru Jeanette Stjernströms stora spellista inga af vanlig anständighet utdömda stycken. Hennes repertoire var god, delvis förträfflig. Men till Mindre teaterns lada ringlade en ström hvita teaterhufvun hvarje qväll mot sjutiden och samma banala triåföreställning gick der »med glans» femtio gånger å rad.

Kom så en annan tid, då strömmen gick förbi hr Hammers hörn och tog kosan uppåt Stallgatan. —

Med dessa fakta för ögonen, må man väl ha rätt att börja tvifla en smula på arten af denna omtalade konstärlek och detta så prisade förstasigepåeri. Eller äro de, för att skona intelligensen, blott bevis på, att den blaserade, skeptiska menskligheten har sina ryck, då hon rent af finner behag i det simpla, låga, endast de förekomma i en tilltalande yttre form? Är det måhända blott en yttring af detta »köttets evangelium», som vill hämnas på anden, derför att denne redan haft allt för mycket att säga under den »nya tiden»?

För min del skulle jag tro, att allmänheten här vid lag hvarken är sakkunnigare eller mera rå än förut, men att der fins en mäktig faktor i afseende på konst, som icke borde hafva dermed att skaffa. Denna makt är den s. k. goda tonen, modet, aperiet eller den konventionella humbugen, huru man vill kalla det. Man går dit och dit, derför att andra, som inom handsken bära den goda tonens stämgaffel, gå dit.

Detta kan förklara mycket som annars vore gåtor — förklara t. ex. huru *verkliga*, stora artister, som försnä att spela efter tonen i denna stämgaffel, få spela för tomma väggar, medan listlöpare diletanter, hvilka icke äro värdiga att vända desse konstnärers notblad, hafva fulla hus. Denna stämgaffel är en nyckel till den

stora hemligheten, att verkliga genier på konstens alla områden mången gång vinna erkännande och framgång först då, när de väl kommit några fot under mullen. En viftande svans är nämligen bästa sättet att få ljud i undergaffeln, men verkliga genier äro, såsom Turgenjev sagt, ett kortsvansadt, styfryggadt slägte.

Ivan.

Från scenen och konsertsalen.

Stora teatern lefver tills vidare på repriser af äldre operor, dem man genom nya rollbesättningar och delvis ny utstyrel söker gifva ökad dragningskraft. Denna direktionens metod är tvifvels utan mycket förständig under nuvarande förhållanden, då det gäller att på en gång spara och förtjena. Vi ha redan omnämnt reprisen af Midsommarnattsdrömmen, hvilken kan sägas vara i allo lyckad. Detsamma kan visserligen icke fullt sägas om Hugenotterna, men deremot åtminstone i det närmaste om Mignon, der fru Edling i titelrolen öfverträffade allas förväntningar. Man hade nog såsom alltid hoppats mycket af hennes ambition och genomärliga arbete, men man hade icke trott henne i stånd till så mycket trots i första akten, grace i den andra och svärmeri i den tredje. Visserligen ersätter hon ofta den franska lidelsen med det germanska gemytet; det är icke Thomas' utan Goethes Mignon hon ger oss. Men utan fråga är sådan uppfattning möjlig (alldeles som vid Goete-Gounods Margareta), och när dertill kommer att rollen ligger utmärkt både för hennes apparition och röst, så blir det hela högeligen både hör- och sevärdt. Endast delvis lyckades deremot fröken Karlsruhn såsom Philine; det utmanande koketteriet hos denna äfventyrerska, hvilket af fröken Strandberg framställdes förträffligt, var raka motsatsen till den timiditet, som fröken Karlsruhn erkännansvärdt försökte, men icke förmådde att bortlägga; I sången åter inlade hon, om ej mera aplomb, så dock något mera smak än sin företräderska.

Hugenotterna hör till de operor, hvilka återupptagande indiskret sqvallrar om hvad vår lyriska scen förlorat sedan sin sista storhetsperiod. Hvilken skilnad vare sig i röstmedel, skola eller framställning mellan Michaeli—Andersson, Arnoldson—Labatt, Hebbe—Ek, Willman—Strömberg, Arlberg—Forstén! De enda som ej förlora på jämförelsen äro hr Langes St Bris och fröken Karlsruhns Urbain samt hr Lundqvists hugenottiska soldat. Men vi få ju icke göra jämförelser, utan böra väl söka taga saken såsom fait accompli. Detta låter sig också godt göra der, hvarest man finner intelligens, smak och ypperligt textuttal ifylla blygsammare röstkapital, såsom hos fröken Andersson, eller der en ofulländad skola ersättes af framställningens värma och kraft, såsom hos fröken Ek, eller der en duktig stämma och flädrifft utförande skyler bristen på ridderlig nobless, såsom hos hr Forstén.

Svårare har man deremot att kunna njuta af så passerade röster som hrr Labatts och Strömbergs, hälst båda alt för mycket söka briljera med ut-hållande toner just der de lättast miss-lyckas, den ene på höjden, den andre på djupet. Medan hr L. håller ut en fermat, darrar man hela tiden för följ-dera, och när den är slut, tackar man Gud; och när hr S. släpar på sina djupa basnoter, undrar man stundom hvad det är för ljud man hör och tvekar nästan att ge dem namn af toner. Större frisk- het och välljud äro alldeles omdgängliga, om dessa partier skola göra musikalisk verkan; en dramatisk sådan är dem deremot alltid tillförsäkrad genom hr Labatts rutin och kläm synnerligen i 4:de akten, samt genom hr Strömbergs nu mer än förr erkännansvärda raskhet och rörlighet, särdeles i hugenottvisan, som agerades mycket duktigt.

Som sagdt, något nytt har Stora teatern ännu ej medhunnit. Det kommer på vårsidan. Man må blott undra öfver, hvarför hr Hallström får antagen den ena operan efter den andra, under det en förträfflig opera-comique, som legat i teaterns gömmor i två år utan att ännu ens hafva beviljats någon »audition», icke alls påtänkes, fastän den skulle kosta så godt som intet i uppsättning samt just hör till den genre, som f. n. går bäst å Stora teatern (bevis: Adams Konung för en dag).

Popper är nu redan ett bleknande minne och för mången, som försummade att göra hans bekantskap, en fortfarande okänd storhet. Vi ha föga att tillägga till vår utförligare karakteristik af artisen för två år sedan. Oss förefaller han såsom virtuos större än både Servais och Grützmacher — att icke tala om Tolbecque. Den ende, som i vårt minne i någon mån erinrar oss om hans breda, energiska ton, är hr Hollmann, som uppträdde i ett Strakosch-sällskap å Min-dre teatern 1875. Både denna ton och hr Poppers öfriga, i sanning mirakulösa teknik hafva den stora förtjensten att vara fullt violoncellmässiga och icke, såsom hos Servais, beräknade på att härma violinen, hvilket låter afskyvärdt. Klang-effekter sådana som i Poppers spinnvisa torde förut varit ohörda i cellospelets annaler. Ej mindre utmärkt speltes Bach och Beethoven.

Den unga miss Arma Senkrah — vårens personifikation om man får tro poeterna (och poeterna ha rätt!) — väckte här rättvist uppseende och blef ej utan skäl kallad en ny Neruda. Det är samma svärmiska känsla i cantilenan, samma eld och verv i rytmen, samma lediga fran-ska teknik som hos Wilhelmina Neruda, då denna först kom hit, ehuru denna redan då egde mera mognad och kraft. Vieuxtemps' ballad och polonäs ha vi för vår del aldrig hört spelas bättre, ej ens af Vieuxtemps sjelf, än nu af miss Senkrah.

Fröken Wichmanns konsert var ovanligt fulltaligt besökt. Memento för kon-

sertgifvare: välj kyrkan, söndagen och en kronas biljetter! — Vi erhöilo ej någon biljett, kunna således endast konstatera konsertens tillvaro.

Under åtminstone en 10 år tillbaka kunna vi ej erinra oss att enskild kon-sertgifvare någonsin bjudit på ett så ut-märkt program som det, hvarmed fröken Öhrström undfagnade sina med skäl tacksamma åhörare. Denna konsert var i sitt slag utan fråga den förnämsta under hela höstsäsongen och hade äfven nästan fyllt Musikaliska akademiens fest-sal, hvilket är sällsynt. Hofkapellet, Musikföreningen, flere de förnämsta lyriska scenens artister — hvad vill man mera begära? Södermans Orleanska jungfru och Hjertesorg, Foronis tragiska uvertyr, trior af Auber och Lago (de senare en högst angenäm nyhet), duetter ur Figaros bröllop och Aida, Sångare af diverse art — ja hvad vill man mera begära? Arian ur Titus kunde konsertgifverskan ej fullt bemästra, men mot slutet af konserten höjde hon sig till en hos henne ovanlig kraft och särskildt sjöng hon Amneris' parti samt visorna af Norman och Lindblad med ett synnerligen varmt och osökt uttryck. I allmänhet är fröken Ös föredrag rent och utan olater; hon saknar blott rytmisk kläm äfvensom styrka i lägre registren.

Obs! Vi påminna våra ärade prenume-ranter om det i förra numret inneslutna *cirkulär*, och tillåta oss ännu en gång påpeka, att *möjligheten af tidningens utgif-vande nästa år är helt och hål-let beroende af en allmän pre-numerering före den 15 inne-varande December.*

Från Paris berättas följande konstnärshi-storia.

I ett besökt kafé kom det till ett uppträde mellan en musiker och en ung bankir. Musi-kern, en konsertvirtuos, sprang upp, ryckte fram sin visitbok ur rockfickan och räckte sin anta- gonist ett kort, hvilket denne helt lugnt stop- pade på sig. Tjugufyra timmar senare träffade musikern finansmannen på gatan. Han rusade fram till honom med de orden: »min herre, ni har ännu inte gifvit mig upprättelse!» — »I fullt mått», svarade den unge bankiren. »Ni gaf mig i förgår en biljett till er gårdagskonsert, jag besökte konserten och hörde er spela, hvad vill ni mer begära?» Musikern kastade en ur- sinnig blick på bankiren och förbannande sin if- ver, som försakade förväxling af korten, lo- made han sin väg.

Orkestern vid Hofburgteatern i Wien be- står uteslutande af mycket bedagade trotjenare i tonkonstens tjänst, af hvilka de flesta tillbragt en människölder i den åldriga teaterns orkester. Kapellmästaren vid denna, uteslutande mellanakts- orkester, visade sig en afton på teaterkafé i djup sorgdrägt.

»Har du fått sorg eller kommer du ifrån en begrafning», sporde honom en vän.

»Båda delarne», svarade kapellmästaren, »jag har nyss varit och myllat ned den yngste af mina orkestergossar.»

Denne yngste bland »orkestergossarne» var en förhoppningsfull ungdom på — 72 år!

Från in- och utlandet.

Musikaliska konstföreningens årsammans- komst egde rum d. 25 i Musikaliska akademiens lokal. Sedan revisionsberättelsen uppläst och åt direktionen ansvarsfrihet beviljats för 1882 års förvaltning, företogs de föreskrifna valen. Till ledamöter i direktionen återvaldes v. häradshöf- dingen H. Wikblad, dr W. Svedbom, musik- förläggaren A. Hirsch och kammarmusikus A. F. Lindroth; till revisorer valdes musikhand- laren Alb. Schildknecht och kamreraren H. T. Thumman. Till granskare af inlemnade arbeten utsågs professorn N. W. Gade i Köpenhamn, dr Ferd. Hiller i Köln och förste hofkapellmä- staren L. Norman härstädes; till ledamöter i inköpsnämnden valdes kammarmusikus A. F. Lindroth, förste hofkapellmästaren L. Norman och dr Wilh. Svedbom. Derefter uppläste ord- föranden åtskilligt om föreningens verksamhet under åren 1882—1883, och omnämdes dervid bland annat, att Frans Berwalds opera Estrella de Soria blifvit i fullständigt klaverutdrag med text tryckt och utdelad till föreningens leda- möter.

Alma Stjernberg, som under ledning af hr Arlberg och fru Stenhammar utbildad sin sällsynt vackra sopranstämma och utom sin talent såsom sångerska besitter en rik musikalisk bildning, har bosatt sig i Stockholm för att gifva undervisning i sång.

Upsala 13 Nov.

Upsalas musikaliska höstsäsong tog sin bör- jan med en af herrar Reimers och C. J. Lund- qvist gifven soiré och har derefter fortgått med en underbarnskonsert (fallande under den lag- paragraf, som förbjuder barns misshandling), en student-sång-afton af sekunda rang (»Vermlands- kören»), hr och fru Fridbergs eleganta violin- och pianokonsert samt signor Brogis »stora elit-konsert», som föregicks af alla möjliga och omöjliga puffar i yankee-stil.

Den renommerade italienaren uppträdde här i arbetareföreningens stora festsal, som dervid visade sig vara ett rätt godt musikrum. Konst- närens genomträngande stämma med dess ovan- liga höjregister och utvecklade metod gjorde äfven härstädes mycken lycka, ehuru man an- märkt ett och annat manér, de oändliga sforzando- fermaten o. d. Äfven signora Brogi hedrades med applåder, som voro mera välvilliga än väl- förtjenta, och tenoren Brms nummer, som lyck- ligtvis uteblefvo, ersattes på det liberalaste sätt af den eminente konsertgifvaren sjelf.

En vecka derefter höll i samma lokal aka- demiska kapellet sin sedvanliga höstkonsert med benäget biträde från östan och vestan. Pro- grammet var just icke öfvermåttan intressant. La pièce de résistance utgjordes af N. W. Gades symfoni i B., hvars lekfullt lätta och graciösa ton icke fick något motsvarande uttryck i åter- gifvandet, på hvilket man likväl icke torde få sätta några högre anspråk, enär det torde vara rätt kinkigt att sammanhålla krafter från fyra, fem olika håll, tillfälligtvis sammanhopade för aftonen. Man höll sig dock aktningsvärdt nog för det mesta uppe på medelmåttans nivå, till och med i det vanskliga introduktionsnumret, en Cherubinisk ouverture. Sångarne (»O. D.») bidrogo med skäligen ofta hörda saker, Gounods soldatkör (som ackompanjerades nästan *con fu- rrore*), »Arlbergs folkvisor» samt en Antigone- kör (»Till Bacchus»). »O. D.» sjöng, som all- tid, förträffligt och vann palmen för aftonen.

I går åhördes den store violoncellisten Pop- per af det musikaliska Upsala (som hade präk- tigt godt utrymme i vår minsta konsertlokal, lilla Gillesalen). Det säger sig sjelft att man äfven här råkade i förtjusning öfver en så full- ändad konst, som särdeles i konstnärens egna kompositioner spred kring sig en egendomligt fjetrande trollglans af sprittande grace och dröm- mande poesi. *Aucun.*

Pianisten Fredrik Peterson, biträdde på en af hr Grevillius i Upsala anordnad konsert. Vi anføra ur tidningen Upsala följande omdöme:

Hr Fredrik Peterson, som biträde konsertgäfvaren, visade sig vara en grundligt utbildad spelare, så väl när det gällde att tolka Beethovens härliga *ess-dur-sonat* med dess humoristiska scherzo och den rasande tarantellan till final, som ock när han hade att återgifva Liszts mirakulösa »Campanella».

Bibliotekarie vid Musik. Akademien blef d. 29 Nov. hr F. Cronhamn.

Talrika äro troligen de svenskar — skriver A. B:s Pariskorrespondent — både i hufvudstaden och landsorten, som i tacksamt och kärt minne bevarat den med rätta så uppburna sängerskan *Wilhelmina Holmboe*. Hon lever här såsom lycklig maka åt föreståndaren för svenska gymnastiska institutet, kapten R. Schenström, samt har sin präktiga röst i behåll och använder sina gedigna kunskaper i sångens teknik till att utbilda unga, med röstresurser begåfvade damer, med få ord är föreståndarinnan för ett högt skattadt sänginstitut. För några dagar sedan hade A. B:s representant nöjet öfvervara en musikafon i hennes hem och att der höra en ung, lofvande norsk sängerska, fröken *Alvina Thöring*, hvilken nog en dag kommer att göra Stockholms bekantskap. — Alla komma de hit för att erhålla slutpolityren, men vi ha förnummit en antydning om, att de hädanefter skulle kunna komma att dela sig, så att några ginge till Florenz — der det är hälften billigare lefnadskostnader — för att studera för madame *Antoinetta Ficci*, en af madame Marchesis bästa elever, hvilken der inom kort öppnar ett nytt sänginstitut.

Mathilda Grabow gaf i Kristiania i frimurarelogens stora sal konserter med biträde af pianisten Hjalmar Meissner. Fröken Grabow sjöng: aria ur *Cinq-Mars* romans ur Mignon, två visor af Kjerulf och Grieg, aria ur Ernani m. m. Enligt telegram från Kristiania var konsertsalen fullsatt, sängerskans framgång lysande, åhörarnas hänförla.

Musikalisk pristäftean. Vår förra notis fullständiga vi nu sålunda: Det af hofmusikhandeln i Köbenhavn den 15 april detta år utsatta pris å 500 kr. har af prisdomarne, hrr kapellmästaren Johan Svendsen, Aug. Winding och P. E. Lange-Möller, tillerkänts en komposition, benämnd »*Erotikon*, 5 pianostycken» af den svenske kompositören *E. Sjögren*. Ett andra pris på 250 kr. har blifvit tillerkändt ett med motot »*Kun gjennem Sandhed gaar Vejen til Skjønhed*» försett arbete: 6 fantasistycken för piano af hr Otto Malling i Köbenhavn.

Viola Svahn, som efter en längre tids föregående grundliga studier nu inträdt i den bekanta och på senaste ären särdeles moderna sänglärlarinnan madame Marchesis institut här — skriver P. T:s korrespondent i Paris — mött en ovanlig uppmuntran. Mme Marchesi är nemligen icke allenast särdeles förtjust i denna vackra och omfångsrika stämma och förespar fröken Svahn en högst lysande framtid, utan hon har äfven uttryckt sin utmärkta tillfredsställelse med den method, hvilken sängerskan förut har följt och hvaraf resultatet visat sig ytterst goda.

London. Adelina Patti lärer före sin afresa till Amerika vägrat att skriva kontrakt med Mr Gye vid Coventgarden för år 1884. Pauline Lucca säges deremot vara engagerad för Maj och Juni mot 2,000 pd. i månaden. Mr Gye står äfven i underhandling med en tysk impresario om uppförande af tyska operor å Coventgarden, då 3 dagar i veckan skulle gifvas tyska och de andra dagarna italienska operor å denna scen.

Paris. Reprisen af Saint-Saëns »*Henri VIII*» på stora operan har nu egt rum, men

operan fann endast ett ljumt emottagande, ehuru de förnämsta rolinnehafvarne Mlles Krauss och Richard samt hrr Dereims och Lasalle skördade rikligt bifall. — På Opéra Comique har Mme Galli-Marié firat triumfer såsom »*Carmen*»; till operans förträffliga utförande bidrogo ock mycket Mme Bilbaut-Vauchelet, Mr Taskin och den debuterande tenoren Mauras. — Till en »*Opera Populaire*» har den tillsatta komitéen enstämmt beviljat herr Lagrené från »*Château d'Eau*» en subvention af 300,000 francs med vilkor att han före 1 Jan. 1884 engagerat sex prima-sujetter. Municipalrådet anses med säkerhet lemna sitt bifall. — »*La Clairon*», en ny operett af Marot, Frébault och Philippe, musik af George Jacobi, gafs för första gången d. 7 Nov. å »*Renaissance*», men gjorde trots den intagande musiken föga lycka, emedan texten med sina förvexlingar och förklädningar föreföll allt för enfaldig.

— Den nya Théâtre italien i Paris under baritonisten Maurels direktion har fått oväntade svårigheter att kämpa med. Verdi tillåter ej uppförandet af sin opera »*Simon Boccanegra*» utan den af honom högt uppskattade sängerskan Fides Devriés. Hon är visserligen engagerad, men blott för 12 aftnar, hvilket med den dyra uppsättningen af operan är för litet. — »*Martha*» stod ock på repertoaren, men det har nu upptäckts, att Mr Carvalho vid Opéra Comique ensam har eganderätt till operans uppförande i Paris. »*Lohengrin*» tänkte herr Maurel taga upp, men Ricordi i Milano, som har uppföringsrätten för alla italienska teatrar af Richard Wagners operor, protesterar och säger »att icke en enda not af Wagners operor får spelas på Théâtre italien i Paris.»

— Af Fru Marchesi ha 30 vocaliser för sopran, tillagnade Ambr. Thomas, utkommit hos Léon Grus i Paris.

Wien. Gounods andliga trilogi »*Die Erlösung*» (»*The Redemption*») utfördes d. 4 Nov. i den stora musikföreningssalen af hofoperans personal och till förmån för dess pensionskassa. Detta verk gjorde ej heller här någon lycka, publiken fann sig tröttd af den monotoni, som herskar i det samma från början till slut — såges det.

— Hofbal-musikdirektören Edvard Strauss öppnar sin konsertsäsong med en »*krönika öfver dansmusiken*» sedan 120 år tillbaka i form af ett potpourri af dansmusik, komponerad af fr. o. m. Haydn, Mozart, Beethoven, Hummel och andra klassiker och äldre tonsättare t. o. m. hrr Strauss, Lanner och till sist Fahrbach junior.

Leipzig. På kammarmusiksoarén d. 17 Nov. gafs ett urval af fem nummer ur Theodor Kirehners »*novellette*», op. 59 för piano, violin och violoncell, hvilka vunno mycket bifall och som kunna rekommenderas såsom små tacksamma salongsstycken.

Dresden. Till minne af hofteaterns forne ledare, komponisten Adolf Hasse (f. 1699 † 1783), kommer på hans dödsdag att gifvas en festföreställning med epilog och en opera af den berömda komponisten. Operans fullständiga titel är: »*Alcid al Bivio*», festa teatrale composta del Sign. Giovanni Adolfo Hasse, Primo Maestro di Capella da S. M. il Re di Pol., Elett. di Sass.» — Detta »*Festspel*», till Erkehertig Josefs förmålning med Isabella af Bourbon komponeradt för Wien, utkom 1763 hos Breitkopf i Leipzig. Hasse, i Italien kallad »*Il Sassone*» (Sachsaren) uppehöll sig mest i detta land och dog i Venedig.

Berlin. Rubinstein har uppträdt här på andra abonnementskonserten och spelade då på en flygel af Bechstein, som har numret — 15,000.

Prag. Den 18 Nov. invigdes den nya böhmiska nationalteatern med tal å scenen under elektrisk belysning på förmiddagen och en festföreställning om aftonen, hvarvid Smetanas opera »*Libussa*» uppfördes. Komponisten blef flere gånger inropad.

Köln. Den engelske komponisten Goring Thomas' opera »*Esmeralda*» rönt ett mycket gynnsamt emottagande vid dess första uppförande å Stadtteatern för sin skickligt anlagda libretto och allt igenom tilltalande musik. Härtill kom en präktig mise-en-scène och förtjenstfullt utförande.

Stuttgart. Hofteatern öppnades med Mozarts »*Trollflöjten*» d. 16 efter genomgången reparation och införande af elektrisk belysning med Edisonska glödlampor. Tvenne tillbyggnader bakom teatern inrymma pannor och 2 compound-maskiner, hvilka lemna hvardera 60—100 hästkrafter och äro tillräckliga för både belysning och ventilation. Fyra Edison-dynamomaskiner lemna elektricitet till 1000 lägor, af hvilka hälften för scenen. Den stora kronan i salongen har 180 lägor, 150 äro placerade å väggarna och logernas bröstvärm. Särskild reservmaskin fins i händelse af behof. — Ljuset är mildt och kan nöjaktigt modereras för scenens olika behof.

Hamburg. Den länge och nyfikat väntade premiären af Anton Rubinsteins opera »*Sulamith*» och »*Unter Räubern*» har nu egt rum å Stadtteatern d. 8 Nov. »*Sulamith*», »ett bibliskt sceneri i fem bilder», har till librettsförfattare Julius Rodenberg. Texten har ej mer att göra med bibeln, än att hufvudpersonerna Sulamith och Salomo äro lånade från Höga Visan, den är föga anslående, men uppfyllt med kärleksscener af alla skiftningar. Sulamith en svartögd skönhet från Libanon har blifvit bortröfvad af Salomo och skild från sin älskade, en ung herde, som slutligen träffar den försvunna i Jerusalem i konungens palats. De båda älskande söka fly, men fasttagas af vakten och föras till konungen, som på Sulamiths bön slutligen skänker dem friheten och låter dem förenas. Partituret förråder den store mästarens hand och innehåller många lyriska partier af stor skönhet synnerligen i herdens och Sulamiths solos och duos; instrumentationen är naturligtvis färgrik och glänsande.

»*Unter Räubern*» är en komisk opera i en akt af Ernst Wichert efter Teoph. Gautiers »*Voyage en Espagne*» — Rubinsteins första komiska opera, en genre, som dock ej synes rätt passa för den annars så mångsidige mästaren.» »Man kan ej lätt tänka sig Rubinsteins allvarliga ansigte med ett komiskt uttryck.» Operans musik är visserligen pikant och lifvig, men eger ingen naturlig komik; många vackra nummer har den emellertid att bjuda och nationela spanska danser och sänger förlåna den en lokal färgton.

Rubinstein anförde sina operor sjelf och fick naturligtvis en storartad hyllning af den fyllda salongen.

— Den renommerade pianisten fru Sara Heinze har flyttat från Dresden till Hamburg, der hon redan är i full verksamhet såsom lärarinna.

Newyork. Professor Joachim har slutit kontrakt med impresario för metropolitan-house m:r Abbey om en konsert-tourné i Amerika (för första gången) nästa år.

— Metropolitan-operans artister representera en mångfald af nationaliteter. Adelina Patti är född i Spanien; Chr. Nilsson i Sverige; Mad. Gerster i Ungern; Mad. Allvina Valleria och Minnie Hauk i Amerika; Mad. Trebelli i Frankrike; Mad. Semblich och Mad. Pappenheim i Tyskland; från Italien äro Mad. Scalchi och Signori Campanini och Galessi; Mad. Marie Roze är fransyska, men uppfostrad i England; Mad. Albani är född i Canada, men af franska föräldrar; Mlles Tremelli och Stahl äro från Österrike, hrr Gailhard och Nicolini äro fransmän.

INNEHÅLL: Franz M. Fridberg (med porträtt).

— A. F. Lindblad som instrumentalkompositör. Af *L. N.* — Frans Berwalds *Estrella de Soria*. Af *A. L.* — Ett varningsord till blifvande sängerskor. — En magisk stämgaffel. Af *Ivan*. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Annonser.

Prenumeranter

hvilka ännu icke aflemnat *premierequisition*, torde ofördröjligen göra detta, hvarvid erinras om:

1:o att requisitionsblankett äfvensom förteckning öfver de musikalier, hvaribland prenumerant eger att välja för ett värde motsvarande erlagd prenumerationsafgift, medföljde denna årgångs första nummer;

2:o att requisitionen aflemnas på samma ställe der prenumerationen skett.

Obs.! Då prenumerations skett genom posten skall requisitionen, åtföljd af postqvitto, insändas till

Huss & Beers Musikhandel.

Af våra omtyckta
Italienska Strängar
har ny sändning i dag inkommit.
HUSS & BEERS
Musikhandel.

Maria Pettersson
f. Konow

förut medlem af den första svenska Damkvartetten, meddelar fortfarande undervisning i

Solosång

efter Prof. Wartels (Md. Christina Nilssons & Trebellis lärare) i Paris skola. Anmälningar emottagas i min bostad, Drottninggatan 34, 3 tr. upp, samt hos Hrr **HUSS & BEER** Arsenalsgatan 8.

Glöm ej

att *ofördröjligen* anmäla prenumerations å nästa årgång på samma ställe som hittills!

Tidningens fortvaro beror *uteslutande* på antalet *före* d. 15 Dec. detta år anmälda prenumeranter!

Piano- och Orgelmagasinet

N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora teatern

har att erbjuda stort urval af *Flygelpianon*, *Pianinon* och *Taffelpianon* samt *Orglar*.

Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.

Stämning och *reparation* af såväl *Pianon* som *Orglar* verkställes.

Delar till orgelharmonium, såsom *tungor* (spel), *registerskyftar*, *klaviaturben*, *tonlådor* m. m. till billiga priser.

Fullständiga priskuranter erhållas gratis.

Stockholm, IVAR HIRSCH.

f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

I Sverige

försäljes mina

Flyglar och Pianinos

endast genom

Herrar J. DANNSTRÖM & Co,

Stockholm,

tillkännagifves härmed,

Julius Blüthner,

Leipzig.

Glöm ej

att helårsprenumeranter å denna tidnings nästa årgång erhålla såsom

Premie

de *kompositioner*, hvilka, vid den af musikförlagsfirman **Huss & Beer** under första hälften af år 1884 tillämnade *täflan emellan skandinaviska kompositörer*, af den dertill utsedda juryn

prisbelönas.

Från och med den 1:sta nästkommande November meddelas undervisning i **plastik** och **mimik** samt i **föredrag** och **rolers instudering** om anmälan sker

Sturegatan n:o 24, 4 tr. upp, mellan 11—12 f. m.

Signe Hebbe.

Sångundervisning
meddelas af

R. Norstedt

f. d. Sånglärare vid Kongl. Teatern.
Träffas tisdag, torsdag och lördag kl. 1—2 e. m.

Barnhusträdgårdsgatan N:o 25.

Grundlig undervisning

i

Pianospelning

meddelas till moderat pris af undertecknad. Anmälningstid 9—10 f. m. 2—3 e. m. Karduanmakaregatan 14 (Sandahl-ska huset). **Frans Huss.**

Praktperm

till

Svensk Musiktidning

(årg. 1881 och 1882)

erhålles genom rikets samtliga hrr musik- och bokhandlare

å **2 kronor**

samt från lager i

Huss & Beers Musikhandel.

OBS.! Bunden i denna eleganta och stilfulla perm (i rött, guld och svart eller blått, silver och svart) är tidningen en prydnad för hvarje salongsbord.